

राप्ती नगरपालिका चितवन

आर्थिक बर्ष २०८१।०८२ को बजेट बक्तव्य

नगरसभाका श्रद्धेय अध्यक्ष ज्यू,
नगरसभाका सम्पूर्ण सदस्य ज्यूहरु,
राष्ट्रसेवक कर्मचारी, सञ्चारकर्मी तथा उपस्थित अन्य महानुभावहरु ।

संघीय शासन व्यवस्था अवलम्बन गरेसँगै स्थानीय तहको दोस्रो निर्वाचन सफल रूपमा सम्पन्न भई राप्ती नगरपालिकाको जनप्रतिनिधिको रूपमा निर्वाचित भएको पनि दोस्रो बसन्त पार गरि तेस्रो बसन्तको चरणमा रहेको छ । सर्वप्रथम हामीलाई निर्वाचित गर्ने आम नगरवासी मतदाताहरुमा हार्दिक आभार तथा धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । आम नगरवासीको अभिमतलाई कदर गर्दै न्यायपूर्ण र समृद्ध नगर निर्माणको अभियानमा लागि रहेको र लागि रहने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु । राप्ती नगरपालिकाको १४औं नगरसभामा आगामी आर्थिक बर्ष २०८१।०८२ को बजेट बक्तव्य पेश गर्न गइरहेको छु । यस अवसरमा मुलुकको सार्वभौमिकता, अखण्डता, राष्ट्रिय एकता र स्वाभीमानको रक्षा गर्दै लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना एवं स्थानीय स्वायत्त सरकार गठनका लागि ईतिहासको विभिन्न कालखण्डमा जीवन उत्सर्ग गर्ने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरु तथा निरंकुशताका विरुद्ध जीवन पर्यन्त संघर्ष गर्नुहुने दिवंगत दिग्गजहरुप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली प्रकट गर्दछु ।

आगामी आर्थिक बर्षको बजेट तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, पन्ध्रौं आवधिक योजना, दिगो बिकास लक्ष्य, राप्ती नगरपालिकाको नगर बिकास गुरुयोजना, प्रथम आवधिक योजना, महालेखा परिक्षकको सुझाव एवं अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको निर्देशन तथा सुझाव समेतलाई आधार मानि नेपाल सरकार, बागमती प्रदेश सरकार र नागरिक सामु जारी गरेका प्रतिवद्धता र जनआकांक्षालाई आत्मसाथ र सम्बोधन गर्दै तर्जुमा गरिएको छ । सीमित श्रोत साधनबाट अधिकतम र मितव्ययी परिचालन गरी न्यायपूर्ण वितरण गर्न आमनागरिक, राजनीतिक दल, निजी क्षेत्र, शिक्षा कृषि क्षेत्रका विज्ञ पत्रकार पिछडिएका एवं सिमान्तकृत वर्गसहित सबै सरोकारवालाको प्राप्त सुझावहरुलाई समेत आधार लिएको छु । नगर प्रमुखज्यूबाट प्रस्तुत गरिएका नीति तथा कार्यक्रमलाई आधार बनाई सहभागितामुलक ढङ्गबाट बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने अधिकतम प्रयास गरिएको छ । यस बजेट कार्यान्वयनको कार्यक्रम बाट नगरपालिकाले परिलक्षित गरेका उद्देश्यहरु हासिल गर्नुका साथै राष्ट्रिय विकासका लक्ष्य हासिल गर्न समेत टेवा पुग्ने विश्वास लिएको छु । उल्लिखित बजेट तथा कार्यक्रमका उद्देश्य र प्राथमिकताहरुलाई प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

सम्मानित नगरसभाका अध्यक्ष महोदय,

अब म चालु आ.ब २०८१।८२ को यथार्थ आय व्यय विवरण तथा कार्यक्रमहरु संक्षेपमा प्रस्तुत गर्न चाहन्छु । चालु आर्थिक बर्षमा विनियोजन भएको कुल बजेटको हालसम्मको यथार्थ आय रु ८३ करोड १४ लाख १७ हजार ८ सय २४.७५/- रहेको र खर्च रु ८२ करोड ३९ लाख ७८ हजार ९ सय ७९.१५/- रहेको छ । उल्लेखित खर्च कुल बजेटको ७८.६७% हुन आउँछ । जसमध्ये चालु खर्च रु ५६ करोड ६२ लाख ८ हजार ६ सय ४०.१५ रुपैयाँ र पूँजीगत तर्फ रु २५ करोड ७७ लाख ७० हजार ३ सय ३९ रुपैयाँ भएको हो ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

अब म आर्थिक बर्ष २०८१।८२ को बजेटका उद्देश्य तथा प्राथमिकता प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु

- परम्परागत निर्वाहमुखी खेती प्रणालीलाई प्रविधिमा आधारित प्रणालीमा विकास गरी व्यवसायिक कृषि तथा पशुपालनमा रुपान्तरण गर्ने ।
- सामाजिक आर्थिक र भौतिक पूर्वाधार विकास मार्फत समुन्नत एवं समृद्ध नगर निर्माण गर्दै जाने स्थानीय सीप र उत्पादनको प्रवर्द्धन, साना तथा घरेलु उद्योगको प्रवर्द्धनमार्फत आर्थिक समुन्नती हासिल गर्ने ।
- नगरको सेवा प्रवाहलाई छिटो छरितो पारदर्शी एवं भ्रष्टाचारमुक्त बनाई वास्तविक रुपमा जनतालाई सुशासनको अनुभुती दिलाउने ।
- रोजगारी तथा स्वरोजगार प्रवर्द्धन मार्फत आयआर्जन वृद्धि गर्न उद्यमशील रोजगार सिर्जना सीप बिकास गर्ने गुणस्तरीय र व्यवहार उपयोगी शिक्षामा समतामुलक पहुँच विस्तारका लागि माध्यमिक तहसम्म पूर्णतया निशुल्क शिक्षाको प्रबन्ध गर्दै प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रको विस्तार, क्षमता विकास, बालमैत्री तथा प्रविधिमैत्री सिकाईका लागि पूर्वाधार तयार गर्ने।
- सामाजिक आर्थिक र भौतिक पूर्वाधारको विकास निर्माण तथा सम्भार गर्ने ।
- पर्यटन पूर्वाधारको बिकास तथा प्रवर्द्धन गर्ने ।
- धार्मिक सघंसस्थाको लागी आवश्यकता अनुसार बजेट विनियोजन गर्ने ।
- उच्च शिक्षा छात्रवृति कार्यक्रम अन्तरगत राप्ती नगरपालिका भित्र स्थायी वसोवास गरी सामुदायिक वा सरकारी कलेजमा अध्ययनरत विपन्न परिवारका छात्रा छात्रहरु लाई विशेष छात्रवृति प्रदान गर्ने।
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा सबैको पहुँचको सुनिश्चितता कायम गर्ने ।

नगरसभा अध्यक्ष महोदय,

अब म आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ का लागी अनुमानित कुल आयको विवरण प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

क्र.स	बजेट श्रोत	रकम
१	संघीय समानिकरण	१६ करोड २५ लाख
२	संघीय राजश्व वाँडफाट	१४ करोड७२ लाख

३	प्रदेश समानीकरण	१ करोड ७० लाख २४ हजार
४	प्रदेश राजश्व वाँडफाट	५ करोड ८५ लाख ८४ हजार ८ सय
५	आन्तरिक आय	२४ करोड २८ लाख ५८ हजार ७ सय ५४
६	संघीय शशर्त अनुदान	३५ करोड २१ लाख ३ हजार
७	प्रदेश शशर्त अनुदान	६ करोड ३१ लाख ७ हजार
८	संघीय समपुरक अनुदान	१ करोड ४० लाख
९	प्रदेश समपुरक अनुदान	०
१०	संघीय विशेष अनुदान	६ करोड ७५ लाख
११	प्रदेश विशेष अनुदान	०
१२	मौज्दात	२ करोड ७३ लाख ३२ हजार ४ सय ४५ रुपैयाँ २६ पैसा
	जम्मा	१ अरब १५ करोड १३ लाख १० हजार

व्यय विवरण

क्र.स	शीर्षक	रकम	प्रतिशत
१	चालु	७१,९५,६८,७५०	६२.५%
२	पूँजीगत	४३,१७,४९,२५९	३७.५%

विषय क्षेत्रगत बजेट बाँडफाँड:

क्र.स	क्षेत्र	प्रस्तावित बजेट	कैफियत
१	आर्थिक बिकास	१० करोड ३७ लाख	
२	सामाजिक बिकास	४१ करोड ४५ लाख	
३	पुर्वाधार बिकास	३४ करोड ९१ लाख	
४	व्यवस्थापन र सुशासन	३ करोड २१ लाख	
५	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासन	२४ करोड २५ लाख	

उल्लेखित बजेट शीर्षकहरु मध्येबाट शशर्त शीर्षक समेतका बजेट विनियोजन हुने कानुनी प्रबन्ध अनुसार विनियोजन गर्न सकिने कुल बजेट रकम रु ६५ करोड ५५ लाख नगरपालिकाबाट बाडफाट गरि विनियोजन गरेको छु ।

- विकेन्द्रिकृत विकास प्रणालीलाई संस्थागत गर्ने सिलसिलामा प्रत्येक वडा कार्यालयलाई न्यूनतम रु १ करोड ८० लाख देखी अधिकतम रु १ करोड ८५ लाखसम्म हुने गरि विनियोजन गर्न कुल रु २३ करोड ७५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छ ।
- प्राकृतिक प्रकोप तथा अन्य विपदजन्य घटनाका लागि खर्च हुने गरि नगरपालिका र वडा स्तरिय विपद व्यवस्थापन शीर्षकमा कुल रु ५४ लाख ५० हजार विपद व्यवस्थापनमा रहेको छ ।
- संघीय, प्रादेशिक र अन्य साझेदार निकायबाट प्राप्त हुने समपुरक एवं साझेदारी आयोजना सञ्चालनका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छ ।
- नागरिकको आधारभूत अधिकारको रुपमा रहेको निशुल्क माध्यमिक शिक्षाको सुनिश्चितताको लागि आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण आर्थिक दायित्व नगरपालिकाले लिने गरि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ ।
- नगर क्षेत्रभित्रका पर्यटकीय स्थलहरुको उन्नयन गरि पर्यटकीय सम्भावना अभिवृद्धी गर्न एकिकृत पर्यटकीय सञ्जाल निर्माणका लागि पर्यटन पूर्वाधार शीर्षकमा बजेट निरन्तरता दिएको छ ।
- आधारभूत स्वास्थ्य आवश्यकता परिपुर्ति र उपलब्धताको सुनिश्चितता लागि घुम्ती स्वास्थ्य शिविर, प्रयोगशाला सेवा निरन्तरताका लागि बजेट विनियोजन गरेको छ ।
- साविकका गाविस स्तरमा रहने गरि कृषि तथा पशुपन्छी सम्बन्धी विस्तारित कार्यालय सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छ । यसबाट प्राविधिक सहायताको विस्तार भई उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धिको अपेक्षा लिइएको छ ।
- नगर क्षेत्रभित्र उपलब्ध जडिबुटीको सङ्कलनबाट स्थानीय स्तरमै आयुर्वेदिक औषधि तयारीका लागि आवश्यक उपकरण व्यवस्था तथा वितरणका लागि बजेट विनियोजन गरेको छ ।
- उत्पादन र उत्पादकत्व अभिवृद्धिका लागि कृषि र पशुपन्छी विकास शाखा मार्फत सम्पादन हुने गरि बजेट विनियोजन गरेको छ ।
- नगर भित्र गरिने खेलकुद कार्यक्रम तथा क्रियाकलाप सञ्चालनका लागि बजेट विनियोजन गरेको छ ।
- प्राथमिकताको आधारमा नगरमा पूर्वाधार विकासको लागि बजेट विनियोजित गरेको छ ।
- विपन्न आवास कार्यक्रम निरन्तरताको लागि बजेट विनियोजन गरेको छ ।
- नगरबासीको स्वास्थ्यलाई ध्यानमा राख्दै स्वास्थ्य क्षेत्रमा प्राथमिकताको आधारमा बजेट विनियोजन गरेको छ ।
- साविक गाँउ विकाश समितिमा कामकाज गर्ने गरी जिल्ला विकाश समिति वाट नियुक्ती भई सामाजीक परिचालकको रुपमा कामकाज गर्दै आएको सामाजीक परिचालकहरु तत्कालीन गाँउ विकाश समिति नगरपालीकामा रुपान्तरण पश्चात नगरपालीका भित्र कामकाज गर्दै आएको तथा तलव सुविधा अति कम भएकोले सहायक स्तर चौथो तह बराबर तलव सुविधा दिने व्यवस्था मिलाएको छ ।

- आन्तारिक पर्यटन प्रोत्साहनको लागि केन्द्र नजिक रहेका बस्तिहरुमा होम स्टे सञ्चालनको लागि बजेटको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- गणेश मा वि राप्ती-१२ छात्रा बास सञ्चालनको लागि नगरपालिका र वडा गरि रु ४५ लाख बजेटको व्यवस्था गरेको छु।

अन्त्यमा,

राप्ती-१३मा रहेको श्री राष्ट्रिय आ.वि. कालिटार भवन निर्माणको लागि राप्ती नगरपालिका वडा न.१३ ले आवश्यकता पर्ने बजेट रु ४९ लाख ५० हजार विनियोजित गरेकोमा राप्ती १३ वडा कार्य समितिलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहान्छु साथै प्रस्तुत बजेट निर्माणको क्रममा आवश्यक मार्गदर्शन तथा सल्लाह सुझाव प्रदान गर्नुहुने आदरणीय नगरप्रमुख, कार्यपालिका सदस्यहरु, नगरसभा सदस्यहरु, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु, राजनैतिक नागरिक समाज, निजी क्षेत्र, सञ्चार जगत लगायत सम्बन्धित सम्पूर्ण महानुभावहरुप्रति हार्दिक धन्यवाद सँगसँगै यो बजेट नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा सबै नगरवासीहरुको सुझाव, सहयोग रहने अपेक्षा गर्दै धन्यवाद सहित आभार गर्दछु ।

देवेन्द्र लामा
नगर उपप्रमुख